

[Ole Vig Jensen]

ning i at sikre et reelt frit skolevalg, må vi respektere og acceptere følgerne også i en tid, hvor det måske godt kan give os nogle vanskeligheder.

For os er det afgørende at værne om den frihedslovgivning, som i mere end 100 år har virket inspirerende på udformningen af den danske skole- og uddannelsespolitik, og derfor skal vilkårene for disse skoleformer ikke forringes. Det har jeg også forstået at ministeren har givet udtryk for i dag. Det er jeg taknemlig for.

Men når det er sagt, ønsker vi også at fremhæve, at den private og frie skoles fremgang og succes ikke skal ske på bekostning af folkeskolen. Fra radikal side føler vi os stærkt forpligtede til at gøre folkeskolen bedst mulig for vore børn. Den skal nu engang være skolen for alle børn, og så må den indrettes, så den skaber gode opvækstvilkår for alle de børn og unge, som skal tilbringe et betydningsfuldt afsnit af deres liv her.

Af den måde, forespørgslen er formuleret på, kunne man få det indtryk, som også har været nævnt af andre, at der foregår en flugt fra folkeskolen til de private skoler. Det er jo ingenlunde tilfældet. Det mener jeg også ministeren har belyst på god måde. Ganske vist har der været en stigning i de senere år, men i virkeligheden er der tale om et ganske stabilt forhold. Igennem mange år har et sted mellem 5 og 7 pct. af en årgang børn søgt de frie og private skoler, og det er der efter det radikale venstres opfattelse intet alarmerende eller udfordrende ved. Det udtrykker snarere en stabil og grundlæggende interesse i at værne om det frie skolevalg, men er vel også udtryk for, at folkeskolen ikke er blevet svigtet af dem, der har ansvar for den.

Er det i virkeligheden ikke sådan, at den udstrakte frihed til at indrette sin undervisning, som gælder for de private skoler, og som af alle betragtes som et betydningsfuldt gode, også giver den danske folkeskole en frihed, som kun få lande kender i et tilsvarende omfang? Tænk blot på Sverige, hvor private skoler ikke eksisterer! Her er den statsstyrede svenske skole ikke efterlignelsesværdig.

De frie og private skoler betragter vi i det radikale venstre som et værdifuldt og uundværligt led i det danske skolebillede, og vi vil derfor ikke acceptere noget anslag mod disse skoleformer, som kan true deres eksistens.

Det er der heller ikke kommet. Men også de private skoler må i økonomisk stramme tider yde deres bidrag i forsøget på at dæmpe væksten i de offentlige udgifter. Det må de på lige vilkår med andre skoleformer acceptere, men aldrig længere, end at det frie skolevalg eksisterer som en reel mulighed.

Der tales i disse år meget om folkeskolens krise – og ikke ganske ubegrundet, om end nogen har behov for at overdramatisere det. Der er problemer i folkeskolen. Men er det så mærkeligt, når også det omgivende samfund er præget af tidens vanskeligheder? Både i hjemmet, i familien og på arbejdspladsen er man mærket af den økonomiske nedtur og den stigende arbejdsløshed. Men det er farligt, hvis utilfredsheden og modløsheden skal brede sig langt ind i skolens hverdag. Her påhviler det lærerne en stor opgave og et betydeligt ansvar. I samarbejde med forældrene må de forhindre, at de unge bliver opdraget til at blive en modløs generation. Der må kaldes på de kræfter og de nye værdier, som kan erstatte de mål, som man under andre betingelser stillede sig i de rige 1960'ere og 1970'ere.

I den forbindelse vil det betyde fantastisk meget for skolens indre liv, om man også her i nedgangstider kan mobilisere blot en behersket optimisme og tro på skolens muligheder for at hjælpe vore børn til at møde det, man kunne kalde en ny tids udfordringer. Det kommer de til på andre betingelser end forældregenerationen.

Den folkeskolelov, som i dag danner rammen om skolens arbejde, har nu været i kraft så længe, at vi med rimelig grund kan prøve at gøre status. Vi har fra radikal side hidtil afvist at ville gå ind i nogen ændringer. Loven måtte have tid til at virke. På den anden side er vi nu nået så langt, at der er grund til at se nærmere på lovgivningen, næppe for at forberede en helt ny lovgivning, men for at se, i hvilken udstrækning intentionerne med folkeskoleloven er lykkedes, og, hvor det ikke måtte være tilfældet, da at søge at skabe mulighederne enten inden for den gældende lovs rammer eller ved at forbedre lovgrundlaget. Hvor det er nødvendigt, er vi klar til det.

Efter det radikale venstres opfattelse er ikke alle muligheder i den nuværende lov udtømte, og derfor er det rimeligt, at vi forsøger at få en debat i gang mellem forligs-